

III. Konferenca slovenskih arhitektov in gradbenikov iz sveta in Slovenije

(Hotel City, Ljubljana - 2. in 3. oktober 2008)

Svetovni slovenski kongres je pripravil že tretjo Konferenco slovenskih arhitektov in gradbenikov iz sveta in Slovenije, ki je potekala 2. in 3. oktobra, 2008 v hotelu City v Ljubljani. Častno pokroviteljstvo je prevzel predsednik RS dr. Danilo Türk.

Na tokratnem ponovnem strokovnem srečanju »od znotraj in zunaj« so se v današnjem duhu časa prepletali izjemno uvodno predavanje arhitekta Janeza Hacin, predstavitev vrhunskih del s področja urejanja prostora in krajine, dobre debate, sklepi in pobude, koristne povezave in tudi nekaj strahu pred lastno dramo na področju varovanja naravne in kulturne zapuščine.

Zbrane sta uvodoma pozdravili slovenska in evropska himna. Sledil je nagovor predsednika Svetovnega slovenskega kongresa dr. Borisa Pleskoviča, ki je poudaril pomen tokratnega strokovnega srečanja: *»Javnosti želi posredovati širše razmisleke strokovnjakov iz sveta in domovine o vseslovenski prihodnosti, tokrat vezane na naš odnos do oblikovanja prostora, nenazadnje do slovenske zemlje, ki nam je bila dana kot dragocen, enkratni dar naših prednikov«.*

Navzoče so pozdravili tudi visoki gostje: Marko Mušič, akademik, podpredsednik SAZU, Zorko Pelikan, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Viktor Pust, predsednik Zbornice za arhitekturo in prostor RS, mag. Črtomir Remec, predsednik Inženirske zbornice Slovenije, prof. Peter Gabrijelčič, dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani in dr. Jože Zagožen – direktor HSE.

Arhitekt Janez Hacin nas je pritegnil s pomenljivim naslovom sprehoda skozi svoja ustvarjalna leta: *»Česa me niso naučili na ameriški fakulteti za arhitekturo.«* Na samostojni poti ga je čakalo polno razočaranj, še največje prav spoznanje, da investitorji pričakujejo zgolj poceni gradnjo, če pa je arhitektura dobra ali ne, jih ne zanima. Uvodnega predavatelja je predstavil dr. Damjan Prelovšek.

Sledila so predavanja in predstavitve del uglednih arhitektov prav tako iz Švice: Dr. Cerar (tudi pianist in scenarist) je bil razmišljajoč; sebe in so-umetnike arhitekta je spraševal ali smemo, kar zmoremo. Ali res novo zgrajeno izboljšuje življenje? Naj sledimo novodobnim Faraonom, ki si želijo zloščeneh grobnic? Janez Lapajne je izpostavil arhitekta kot »dirigenta« nastajanja privlačnejšega in tudi zdravega bivanjskega okolja, v to »dirigiranje« mora vključiti energijo kot zelo pomembnega partnerja, urbanisti pa naj bodo ob tem kreiranju le svetovalci in ne oblastniki. Na energijo in arhitektov prispevek k ekologiji sveta se je navezal tudi Milan Greiner, ki je v Švici že pred tridesetimi leti vpeljal montažno gradnjo nizko energetske hiše. Rojaka, živečega v Argentini, Viktorja Sulčiča (1895-1973), arhitekta, slikarja, pesnika in pisatelja, ki ga je iz anonimnosti leta 1929 povzdignilo naročilo za izgradnjo največje pokrite tržnice v Buenos Airesu, sta nam približala umetnostna zgodovinarica in publicistka dr. Irene Mislej in režiser Matjaž Žbontar. Ob bok rojakom izven RS so se predstavili arhitekti iz Slovenije: Jure Kobe, Vesna in Matej Vozlič ter izjemno prodorna skupina Enota.

Arhitekti so tudi po Plečnikovem izreku umetniki, a brez dobrih "mojstrov", ki bi znali odlične ideje umestiti v življenje, so njihova dela le pozabljene skice na papirju ali shranjene datoteke v računalniškem zapisu. Zato tudi naša pobuda za ponovno skupno srečanje z gradbeniki. Pod

»taktirko« akademika prof. dr. Petra Fajfarja (sodi med vodilne svetovne strokovnjake protipotresne gradnje) so predstavniki uglednih podjetij oz. inštitutov: Polona Adamič - Trimo Trebnje, dr. Blaž Dolinšek - Gradbeni inštitut ZRMK d.o.o.) dr. Branko Zadnik - IBE in Angelo Žigon -Elea predstavili nekaj najpomembnejših dosežkov slovenske gradbene stroke: od izjemnih podvigov Trima na tujih trgih (Armenija), protipotresne obnove Posočja, gradnjo vodnogospodarskih objektov do razvpitega cestnega predora v Šentvidu.

Akademik Mušič je spomnil na »vekovito lepoto« - slovensko ljudsko stavbarstvo in slovensko kulturno krajino - neprecenljivi identiteti slovenstva. K tej identiteti smo se ves čas konference vračali. Še zlasti jo je zaobjela razprava ob okrogli mizi o dilemah urbanega razvoja Slovenije. Razpravo je vodil in povezoval prof. dr. Andrej Pogačnik s Fakultete za gradbeništvo, Univerze v Ljubljani, ob njem so z uvodnimi prispevki sodelovali: mag. Peter Bassin, mag. Miran Gajšek, načelnik oddelka Mestne občine Ljubljane za urbanizem, mag. Aleš Prinčič, samostojni arhitekt iz Italije, Maja Simoneti – predsednica Društva krajinskih arhitektov Slovenije, prof. dr. Metka Sitar in prof. Uroš Lobnik, oba s Fakultete za gradbeništvo - Univerza v Mariboru, dr. Alma Zavodnik Fakulteta za gradbeništvo, Univerze v Ljubljani in prof. Peter Gabrijelčič, dekan Fakultete za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Identiteto slovenskega prostora je izpostavil tudi dr. Blaž Dolinšek, ko je v uvodnem predavanju drugega dne srečanja na primerih obnove Posočja prikazal prizadevanja za ohranjanje značilnih kamnitih bovških hiš. Bolj žalostno slika varovanja naših izjemnih kulturnih in naravnih dragocenosti, predvsem pa nasilnega spreminjanja slovenskih izjemnih kulturnih krajin (primer Krasa), je razgrnila zadnja okrogla miza o krajini kot nosilki prostorske identitete in kakovosti bivanja. Vodila jo je Blanka Bartol z Ministrstva za okolje in prostor, ob njej pa so k bogati razpravi prispevali svoje iztočnice: prof. dr. Davorin Gazvoda z Biotehniške fakultete v Ljubljani, mag. Nataša Bratina Jurkovič, namestnica predsednika Konference Sveta Evrope za Evropsko konvencijo o krajini, ter Jelena Hladnik, strokovnjakinja za parkovno varstvo. Navzoče je ob sklepnih razpravah opogumil Milan Greiner: »Po švicarskih vzorih naj se civilna družba v sodelovanju s Svetovnim slovenskim kongresom organizira in kapitalski logiki prepreči oblikovanje slovenskega prostora, naj to opravita stroka in nacionalna politika, zavezani spoštovanju bogate naravne in kulturne zapuščine Slovenije.